חמדת ימים HEMDAT YAMIM

נשיא ומייסד
הרב שאול ישראלי זצ"ל

פָּרָשַׁת הַשָּׁבוּעַ נח תשפ"ז

לְכוּ לַמַּיִם !
למים שהופיעו במערכה הראשונה, יש תפקידים גם בהמשך

הרב יוסף כרמל, ראש כולל 'ארץ חמדה'

המים תופסים מקום חשוב מאוד בפרשת בראשית - בסיפורי הבריאה שניזרה היא האנושות, והן בסיפור מְחִיָּתָהּ בפרשת נח. נחזור אל הראשונות.

"בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם וְאֵת הָאָרֶץ: וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי **הַמָּיִם**" (בראשית א, א-ב)

לכאורה, המים מופיעים רק בפסוק השני של התורה, אבל חז"ל דורשים: "מאי שמים? אמר רבי יוסי בר חנינא: ששם מים" (חגיגה יב ע"א). רבי יוסי מגלה לנו כי המים מופיעים כבר בפסוק הראשון.

בדברינו לפרשת בראשית תשפ"ז השתדלנו להעמיק בפסוק הרביעי: "וַיַּרְא אֱלֹהִים אֶת הָאוֹר כִּי טוֹב" ולהבין מה משמעות החיבור בין אור וטוב, וסיכמנו: כל מטרת הבריאה לגלות את האור המסמל את הטוב, מרגע הופעתו בעולם. התפקיד של האדם = נזר הבריאה (בעתיד), הוא להגביר את האור ואת הטוב, בעולמו של הטוב והמטיב = הקב"ה, בהתאם להכרזה שהוכרזה ב"יוֹם אֶחָד". הטוב והאור מתגלים באמצעות התורה "וְתוֹרָה אוֹר" (משלי ו, כג).

גם המים מסמלים תורה: "אין מים אלא תורה, שנאמר: 'הוֹי כָּל צָמֵא לְכוּ לַמַּיִם" (ישעיהו נה, א; ב"ק פב ע"א).
אומנם, בפרשתנו – נח, מתברר כי השגת המשימה איננה קלה. כשם שאפשר לתקן אפשר גם לקלקל.
כמעט כל הביטויים המופיעים בפסוק השני בתורה "וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי **תְהוֹם וְרוּחַ אֱלֹהִים** מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי **הַמָּיִם**", מופיעים גם בסיפור המבול ובהקשר ניגודי. לא מדובר על בריאה כי אם על חורבן, השחתה וגוויעה, ר"ל:

"וַתִּשָּׁחֵת **הָאָרֶץ** לִפְנֵי **הָאֱלֹהִים** וַתִּמָּלֵא **הָאָרֶץ** חָמָס: וַיַּרְא **אֱלֹהִים** אֶת **הָאָרֶץ** וְהִנֵּה נִשְׁחָתָה כִּי הִשְׁחִית כָּל בָּשָׂר אֶת דַּרְכּוֹ עַל **הָאָרֶץ**: ס וַיֹּאמֶר **אֱלֹהִים** לְנֹחַ קֵץ כָּל בָּשָׂר בָּא לְפָנַי כִּי מָלְאָה **הָאָרֶץ** חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנְנִי מַשְׁחִיתָם אֵת **הָאָרֶץ**:... וַאֲנִי הִנְנִי מֵבִיא אֶת הַמַּבּוּל **מַיִם** עַל **הָאָרֶץ** לְשַׁחֵת כָּל בָּשָׂר אֲשֶׁר בּוֹ **רוּחַ** חַיִּים מִתַּחַת **הַשָּׁמָיִם** כֹּל אֲשֶׁר **בָּאָרֶץ** יִגְוָע" (בראשית ו, יא-יז),

"וַיְהִי **לְשִׁבְעַת הַיָּמִים** וּמֵי הַמַּבּוּל הָיוּ עַל **הָאָרֶץ**: ...בַּיּוֹם הַזֶּה נִבְקְעוּ כָּל מַעְיְנוֹת **תְּהוֹם** רַבָּה וַאֲרֻבֹּת **הַשָּׁמַיִם** נִפְתָּחוּ" (שם ז, י-יא).

הָאָרֶץ תופסת את המקום המרכזי, ו**הַשָּׁמַיִם** שנדחקים למקום משני, מופיעים רק כחלק מהעונש.
מפרשיית היום השני, אנו מבינים שיש מים עליונים ויש מים תחתונים. המים העליונים קדמו למים התחתונים. כך נסביר את הפסוק:
"וְ**הָאָרֶץ** הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי **תְהוֹם וְרוּחַ** אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי **הַמָּיִם**".
החצי הראשון של הפסוק מרחיב את הסיפא של פסוק א' והחצי השני את הרישא של פסוק א' (בשיטת 'על אחרון ראשון').
הפסוקים יקראו עכשיו כך: "בְּרֵאשִׁית בָּרָא אֱלֹהִים אֵת הַשָּׁמַיִם - וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמָּיִם"
"וְאֵת הָאָרֶץ - וְהָאָרֶץ הָיְתָה תֹהוּ וָבֹהוּ וְחֹשֶׁךְ עַל פְּנֵי תְהוֹם".
עוד חיזוק ניתן להביא מהפסוק הפותח את פרשית היום השני: "וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רָקִיעַ בְּתוֹךְ הַמָּיִם וִיהִי מַבְדִּיל בֵּין מַיִם לָמָיִם".
המים בהם עוסק הפסוק הם כמובן המים העליונים שהרקיע מפריד בינם לבין המים התחתונים.
נציע כי המסר הוא: הקב"ה ברא את **הַשָּׁמַיִם** וְאֵת **הָאָרֶץ** כדי שגם החלק הגשמי של הבריאה - הארץ, יהיה בסיס לשאיפות רוחניות-מוסריות - לחיות עם הראש בשמים. (נזכיר כי השאיפה להגיע לשמים, שמופיעה גם בסוף פרשתנו, היא במובן השלילי - מגדל בבל).
האידאל הוא השאיפה לטעום מן המים העליונים, בבחינת "הוֹי כָּל צָמֵא לְכוּ לַמַּיִם - אין מים אלא תורה".
דור המבול בחר להגיע לתהום המוסרי, לשפל המדרגה של ההשחתה. וממילא המים התחתונים - מי התהום, הם שהציפו את העולם במטרה לנקות את השחיתות.

הבה נתפלל כי נזכה ללכת בדרכו של אברהם אבינו (המופיע לראשונה בסוף פרשתנו),
איש המים העליונים ומכניס האורחים כהכרזתו: "יֻקַּח נָא מְעַט מַיִם" (שם יח, ד).
אברהם, שנלחם בממשיך דרכם של אנשי דור המבול, ועליו נאמר:
"כִּי יְדַעְתִּיו לְמַעַן אֲשֶׁר יְצַוֶּה אֶת בָּנָיו וְאֶת בֵּיתוֹ אַחֲרָיו וְשָׁמְרוּ דֶּרֶךְ ה' לַעֲשׂוֹת צְדָקָה וּמִשְׁפָּט" (שם יח, יט).

(לשיעורי הרב יוסף כרמל ביוטיוב)

לעילוי נשמת

הרב **משה מרדכי ארנרייך** א' בניסן תשפ"ה

לע"נ **הנופלים במערכה להגנת המולדת** הי"ד

הרב **ד"ר גרי האכבוים** י"ח באדר ב' תשפ"ב
פרופ' **ישראל ושלומית אהרוני** י"ד בכסלו תשפ"ג / ט' בחשון תשפ"ו
מר **משה וסרצוג** כ' בתשרי תשפ"א
הרב **יהושע רוזן** ט"ו באדר א' תשפ"ב
הרב **ישראל רוזן** י"ג בחשון תשע"ח
הרב **שלמה מרזל** י' באייר תשע"א

מר **שמואל** וגב' **אסתר שמש** י"ז בסיון / כ' באב
הרב **נפתלי צבי יהודה בר אילן** מנחם אב תשפ"ד
הרב **ראובן וחיה לאה אברמן** ט' בתשרי תשע"ו / כ' בתשרי תשפ"ב
ר' **שמואל** וגב' **רבקה ברנדמן** ט"ז בטבת תשפ"ג / ח' באייר תשפ"א

הרב **אשר** וגב' **סוזן וסרטיל** ט' בכסלו / ט"ז אלול
ר' **מאיר** וגב' **שרה ברכפלד** (שרה - ט"ז בטבת תש"פ)
הרב **שמואל כהן** שבט תשפ"א
מר **יצחק** וגב' **נעמי טרשנסקי** כ"ח באדר תשפ"א / י"ד אדר ב' תשפ"ד
הרב **יוסף מרדכי שמחה שטרן** כ"א באדר א' תשע"ד

ר' **אליהו כרמל** וגב' **מלכה טויבע כרמל** ח' באייר תשע"ו / י"א במנחם-אב תשס"ט
ר' **אברהם** ומרת **גיטה קליין** י"ח באייר / ד' באב
מר **זליג** וגב' **שרה ונגרובסקי** כ"ה בטבת תשפ"ב / י' בתמוז תשע"ד
דוד צבי טרשנסקי בן יצחק ונעמי ז"ל נלב"ע כ"ח באייר

גב' **ג'ולי קושיצקי** י"ט באדר ב' תשפ"ב
גב' **מירה קושיצקי** כ"ב בסיון תשפ"ג
גב' **בלהה מרמרוש** א' באב
הרב **יעקב (ג'רי) פרנקל** ט' בטבת תשפ"ב
מר **אלישע בן רבקה** וגב' **שושנה בת שרה**
מר **נורמן רוסק** נלב"ע בכ"ב באב

ארץ חמדה, ע"ר Eretz Hemdah
רח' ברוריה 2, ירושלים 91080 2 Bruriya St., Jerusalem
WWW.ERETZHEMDAH.ORG / Tel: 02-5371485 / טל: info@eretzhemdah.org

בְּצַל חֶמְדָּה

הרב בצלאל דניאל – ראש תוכנית "מורנו" מבית 'ארץ חמדה'

לע"נ מורנו הרב ארנרייך זצ"ל, ממנו למדנו להרגיש את הסברא ולהתרגש מהבנת התורה

זיעה

מתחילת עיסוקנו בדיני איסור והיתר, טעם כעיקר והשאלה של השפעת מעבר הטעמים על מאכלים (האם החתיכה נעשית נבלה, ושאר השאלות), חילקנו בין שני דיונים: מעבר טעמים במגע (צונן, חם, חריף, וכו') ומעבר טעם ללא מגע ישיר בין המאכלים (ריחא).

במסגרת הדיון על מעבר טעם ללא מגע בין המאכלים, התמקדנו בשאלת המשמעות ההלכתית והשפעת ריחות המאכלים על מעמדם, כבשריים, חלביים, או שמא אפילו לא כשרים. עמדנו במידת מה על השאלה מהו הריח: האם הכוונה היא לעצם ההשפעה של הריח, או שהכוונה היא למולקולות המזעריות המביאות את הריח אל החושים שלנו.

בשבת האחרונה קראנו את דרך השקיית גן עדן לפני שהקב"ה הניח בו את האדם לעבדה ולשמרה "ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה" (בראשית ב ו). תכונת דברים שיש בהם נוזלים שבטמפרטורה מסוימת הופכת לגז, ובקירור מסוים הגז הזה ישוב ויהפוך לנוזלים. ניתן לראות את התופעה פעמים רבות: כאשר מחממים מאכל במרחב סגור (תנור, מיקרוגל וכדו') מוצאים נוזל על דפנותיו.

מהו המעמד ההלכתי של הנוזל הזה?

אם מחממים מרק עוף במיקרוגל, על פניו היינו מצפים שה"אד" העולה מהמרק יקבל את מעמדו של המרק. אך דבר זה אינו בהכרח מובן מאליו: מה שהופך את המרק לבשרי הוא הבשר שבו. יש מקום לטעון שהאד אינו בהכרח מכיל את המרכיב ה"בשרי" של המרק הבשרי.

המשנה (מכשירין פרק ב משנה ב) אומרת שמרחץ טמאה – זיעתה טמאה. כלומר, אם יש בריכה שנטמאה, המים שבה נטמאו. אם המים מעלים אד ומתעבים על קירות החדר, הנוזל שעל קירות החדר טמא גם הוא. לכאורה יש חידוש בדבר: היה מקום לומר שאחרי שהמים שינו מצב צבירה, הם כבר אינם טמאים. מצד שני, החידוש הוא רק ששינוי מצב הצבירה אינו משפיע על מעמד המים, כטמאים או טהורים.

אך אנו שואלים שאלה נוספת: אם הבריכה טמאה, כל מימיה טמאים. אם כך, כל טיפת מים שמגיעה מהבריכה טמאה. שינוי מצב הצבירה אינו משנה את העובדה שהמים הגיעו מבריכה טמאה.

אך נניח שיש לנו מאכל חלבי. הוא מתחמם, ואד יעלה ממנו. האם הכרחי לומר שהאד העולה ממנו הוא חלבי? יתכן והאד העולה ממנו הוא הנוזל שבמאכל החלבי, ואינו חלבי בפני עצמו.

הרא"ש (בתשובותיו כלל כ סימן כו) פוסק שיש לחשוש שהזיעה העולה מתבשיל חלבי הוא חלבי. מלשונו נראה שאף הוא התלבט בלבטים שהעלינו, שכן הוא אינו פוסק את הדברים בצורה חד משמעית ומכרעת.

האם הזיעה משפיעה על הכלי אחרי שהזיעה מתייבשת?

בתורת חטאת, הרמ"א מביא תשובת ר"י, ממנה משמע שהזיעה משפיעה רק בשעה שהיא עולה וחמה. לדוגמא: אם אפו מאכל בתנור, והזיעה הגיעה לדפנות התנור, די להמתין שהזיעה תתייבש, ולאחר מכן אין צורך להכשיר את התנור. המשמעות המעשית תהיה שיהיה מותר להשתמש בתנור לאפייה חלבית, ולאחר שהזיעה שעל התנור תתייבש, יהיה מותר לאפות בתנור מאכל בשרי (מצד מרחב וצידי התנור. המגשים עליהם אופים ומבשלים את המאכלים, הבאים במגע ישיר עם המאכל, דורשים דיון נפרד).

אך הרמ"א תמה על דבריהם: מוסכם על הראשונים שהכיסוי של הסיר דורש הכשרה, למרות שהוא אינו בא במגע עם האוכל, אלא רק עם זיעת האוכל! כך מפורש בדברי הטור (אורח חיים סימן תנא, בהקשר של הלכות פסח), הפוסק שיש להגעיל גם את מכסי הסירים, מפני הזיעה של המאכלים שמבשלים בהם, ואם בטעות בשלו מאכל לפסח, ובזמן הבישול כיסו אותו במכסה מסיר שאינו כשר לפסח, כל התבשיל ייאסר. ניתן להביא דוגמאות נוספות, אך נראה שבעניין זה יש הסכמה בין הראשונים!

לכן הרמ"א מכריע שמדובר שם במקרה בו המאכל יבש באופן יחסי, ואינו מזיע מאוד, ולכן ר"י לא חשש לזיעה. אך באופן עקרוני יש להכשיר כלי שנדבקה בו זיעה של מאכל.

כיצד מכשירים כלי שהושפע מזיעת מאכל?

בהמשך דבריו הטור דן על כיסוי שהיו רגילים לשים מעל פת (פיתה, לצורך העניין) בשעה שאופים אותו בכדי שהאפייה תהיה אחידה. שיטה אחת סוברת שאין צורך להכשיר את הכיסוי, מפני שאין מגע עם הכיסוי. אך החולקים אומרים שיש להכשיר את המכסה בליבון, משתי סיבות: א. הפת מזיעה לתוך הכיסוי. ב. פעמים רבות שיש מגע.

הב"ח אומר שלא סביר שהמחלוקת היא בשאלה אם הפת באה במגע עם הכיסוי: לכאורה אפשר להתבונן ולראות אם יש מגע בין הכיסוי והפת! לכן הוא מבאר שהמחלוקת היא במקרה בו הלחם אינו נוגע בכיסוי, והשאלה היא אם יש מגע של הזיעה בכיסוי.

המקלים אומרים שלחם בדרך כלל אינו כל כך מזיע, וגם אם כן, הזיעה כבר אינה חמה מספיק בכדי להשפיע על הכיסוי. סברא זו מעוגנת בהמשך דברי תשובת הרא"ש, האומר שהזיעה אוסרת רק אם היא שבה ומתעבה. במידה והכלי אליו מגיעה הזיעה חם מדי, יתכן והעיבוי לא יקרה. הב"ח ממשיך ואומר שהטור חולק על ראשונים אלו, מפני שאנו רואים שהזיעה מגיעה לכיסוי, ואף רואים את העיבוי.

המשמעות המעשית של הב"ח היא שאם אנו רואים שהזיעה האסורה הגיעה לכלי, יש להכשיר את הכלי בליבון.

המאמר מרדכי חולק על כך, בטענה שזה לא יתכן: אמנם הזיעה הגיעה ממאכל מוצק, אך הוא מגיע ואוסר במצב צבירה נוזלי. כאשר מכשירים כלים שנאסרו מחמת נוזל, ההכשרה היא תמיד בהגעלה, ולא בליבון!

לכן הוא מסביר שיש לפנינו שתי מחלוקות: א. כאשר האופה מעדיף שלא יהיה מגע עם הכיסוי, האם אפשר לסמוך על כך שהוא מקפיד שהכיסוי לא יבוא במגע עם המאכל? ב. האם יש לחשוש לזיעה של פת?

המקלים אומרים שאין סיבה להכשיר את הכיסוי. הטור אומר שמצד הזיעה שמגיעה לכיסוי, ודאי שיש להכשיר. ומכיוון שאי אפשר לסמוך על כך שהכיסוי לא בא במגע עם הפת, יש להכשיר בליבון.

המשמעות המעשית של דברי המאמר מרדכי היא שלולא המגע הישיר במאכל, אין צורך ללבן. זיעה לעולם תוכשר בעזרת הגעלה.

הגרש״ז פוסק את דברי המאמר מרדכי להלכה. ויש לכך השלכה ישירה להכשרת תנורים: בתנור הביתי יש שני חלקים הדורשים הכשרה: א. מרחב התנור. ב. מגשי האפייה. מגשי האפייה בדרך כלל באים במגע ישיר עם האוכל, ולכן בדרך כלל דורשים ליבון חמור. אך המרחב של התנור עצמו נאסר מהזיעה הנדבקת בו. מכיוון שכך, די להכשיר את המרחב של התנור בליבון קל (ניקוי, ולאחר מכן הפעלה של התנור על 250 מעלות לשעה), המקבילה הלכתית להגעלה.

ארץ חמדה – קישור לשיעורי ״מורנו״ ביוטיוב ניתן ליצור קשר עם הכותבים דרך: info@eretzhemdah.org

מתפללים לרפואתם השלימה, בתוך שאר חולי עם ישראל: החייל, איתמר חיים בן ציפי ציפורה

שמואל בן ברוריה | ניר רפאל בן רחל ברכה | חנה בת אוריה | טל שאול בן יפה | ישי בן תמר שפרה

פנינה בת הדסה | ישי בן מרים | הילל בן תמר שפרה | מיכאל אלכסנדר אברהם בן שרה מלכה | דוד בן רחל

מאירה בת אסתר | הילה צפנת בת שרה טובה | עודד בן חיה | נעם בן שלומית | משה בן רחל | חווה רָאנְלָה בת פָּיילָא

שלמה בן שולמית | ר׳ יצחק בן ברריינדל גיטה | מינדה לאה בת ליפשה | משה בן אסתר חיה | רבקה בת שרה בלה

יוסף בן רות | שלמה בן ביילא | חיים מרדכי פרץ בן אסתר מילכה | רות צפורה בת חנה | יצחק בן רינה

שו״ת בְּמַרְאֵה הַבָּזָק

רומא, איטליה
Rome, Italy

(מתוך ח״ח)
מרחשוון תש״ע

שאלת ״ותן טל ומטר״ לבן ארץ ישראל שיצא לחוץ לארץ לתקופה קצרה

שאלה

מה דינו של ישראלי הנוסע לחוץ לארץ לפני ז׳ במרחשוון, וישהה שם עד אמצע חודש מרחשוון, לעניין שאלת ״ותן טל ומטר״?

תשובה

כדי לצאת ידי חובת כל הדעות, הדרך הנכונה היא להזכיר ״ותן טל ומטר״ בברכת ״שומע תפילה״[1]. ויש שייעצו לנסח את בקשת הגשמים ב״שומע תפילה״ בנוסח: ״ותן טל ומטר לברכה בארץ ישראל ובמקומות הצריכים לכך״, או נוסח דומה לזה[2].

הסיבה לכך היא שכיוון שנחלקו הפוסקים בדינו של בן ארץ ישראל הנמצא בחוץ לארץ בזמן שבו בארץ ישראל כבר שואלים גשמים ובחוץ לארץ עדיין לא שואלים.

יש שחילקו בין מקרה שבו בני משפחתו נותרו בארץ ישראל לבין מקרה שלא נשארו בארץ, וכן חילקו בין מקרה שדעתו לחזור במשך החורף[3] או במשך אותה השנה לבין מקרה שאינו עתיד לחזור[4].

עוד יש שחילקו בין מקרה שיצא לחוץ לארץ לפני ז׳ במרחשוון לבין מקרה שיצא לאחריו[5], ויש שכתבו שבכל מקרה ינהג, בהיותו בחוץ לארץ, כבני חוץ לארץ[6].

ויש מי שחילק בין מצב שבמקום שבו הוא נמצא בחוץ לארץ זקוקים כבר לגשם או לא[7].

בנדון דידן אין הכרעה ברורה לצד זה או אחר. שכן במקרה זה התנאים השונים שהזכירו הפוסקים הללו, כולם או אפילו רובם הניכר, אינם מתלכדים באופן ברור לאחד מן הצדדים. על כן ראוי לנהוג באופן שיוצאים בו ידי כל הדעות.

---

1 הגרש״ז אוירבך, הובא בהליכות שלמה (תפילה, פרק ח סע׳ טו), ילקוט יוסף (חלק א, הלכות שאלת טל ומטר סע׳ טו).
2 הליכות שלמה (שם באורחות הלכה הערה 71 ע״פ תשובה בכתב-יד של הגרש״ז אוירבך). וכעין זה הובא בילקוט יוסף (שם בהערה טו בשם שו״ת זכור לאברהם (אביגדור, סי׳ כב), הזכור לאברהם עצמו כתב שאפשר לומר נוסח זה אף בברכת השנים עצמה, אך הילקוט יוסף סיים שדבריו צ״ע. מכל מקום ודאי שאפשר להעתיק הצעה זו לברכת ״שומע תפילה״ שבה ודאי אין מקום לפקפק על כך.
3 רדב״ז (שו״ת חלק ה, סי׳ ב אלפים נה), מהריק״ש (בערך לחם או״ח קיז, א), אהלי יעקב (סי׳ פז), הלכות קטנות (חלק א סי׳ עד), הובאו דבריו בבאר היטב (או״ח קיז, ס״ק ד).
4 פרי חדש (או״ח קיז ס״ק ב), הובאו דבריו בפרי מגדים (שם, משבצות זהב ס״ק א), באר היטב (שם), ובמשנה ברורה (שם ס״ק ה).
5 ברכי יוסף (או״ח סי׳ קיז ס״ק ה-ו, שערי תשובה (שם ס״ק ב) ועוד.
6 דבר שמואל (סי׳ שכג), יד אהרן (סי׳ קיז, בשם הגהת טור בשם כמה פוסקים) אף על פי שהוא עצמו אינו מכריע כך בבירור). הובאו דבריהם גם בבאר היטב (שם), ובמשנה ברורה (שם).
7 אגרות משה (או״ח חלק ב סי׳ קב).

בשם צוות המשיבים ובברכת התורה,

הרב משה ארנרייך הרב יוסף כרמל
ראשי הכולל

חברי הועדה המייעצת לכרכים ד-ט:
הרב זלמן נחמיה גולדברג
הרב נחום אליעזר רבינוביץ
הרב ישראל רוזן

מגיד

צפנת שמואל
מלכות דוד
הרב יוסף כרמל

ארץ חמדה

"דִּבְרֵי דָוִיד הַמֶּלֶךְ הָרִאשֹׁנִים וְהָאַחֲרֹנִים"
(דברי הימים א' כט, כט)

ספר שמואל על שני חלקיו המכונים בידי המדפיסים כשמואל א' ושמואל ב', עוסק כמעט כולו בדברי דוד, הָרִאשֹׁנִים – קודם שמלך, וְהָאַחֲרֹנִים – כמלך.
עיון מעמיק בספר מגלה את מטרתו הראשית: ייסוד מדינה יהודית-ישראלית מאוחדת ועצמאית. הצלחה במשימה זו תאפשר גם את מציאת "הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ד' אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל שִׁבְטֵיכֶם לָשׂוּם אֶת שְׁמוֹ שָׁם לְשִׁכְנוֹ תִּדְרְשׁוּ וּבָאתָ שָּׁמָּה" (דברים יב, ה). מקום מיוחד זה, המחבר בין שמיים וארץ, הוא ירושלים, שבתוכה הר הבית ושם יבנה המקדש. כל חייו של דוד הוקדשו למשימות אלו.
הספר בנוי על ביאור הפסוקים בספר שמואל ב' – 'דִּבְרֵי דָוִיד הַמֶּלֶךְ הָאַחֲרֹנִים' כך יתבארו גם דִּבְרֵי דָוִיד הַמֶּלֶךְ הָרִאשֹׁנִים, המאורעות המרכזיים שדוד התמודד עמם קודם שמלך בפועל. הביאור יעסוק גם בפרקי תהילים ובדברי הימים א' וב'.

"עיינתי בספרכם הנפלא "צפנת שמואל" ומצאתיו מלא וגדוש בהסברים מקוריים על פרשיות מרכזיות בספר שמואל, ספר היסוד של המלוכה בישראל. סללתם כאן דרך ללימוד תנ"ך, מתוך יראת שמים ויראת כבוד לקדמונינו. ועם זאת מרובים החידושים המקוריים והיפים, פירושיכם המקוריים מצטיינים בחדשנותם ועם זאת הם מתבססים על הכתובים ונאמנים לרוחם של כתבי הקודש".
הרב יעקב אריאל, רב העיר (לשעבר) **רמת גן**

הרב יוסף ג' כרמל, תלמידו של הרב שאול ישראלי זצ"ל.
אב בית דין ברשת בתי הדין לממונות "ארץ חמדה – גזית".
עומד בראש מכון "ארץ חמדה" להכשרת גדולי תורה, דיינים, רבני ערים וראשי ישיבות.

ספריו הקודמים:
'צפנת אליהו', על ביאור הגר"א לשו"ע חושן משפט.
'צפנת ישעיהו', מעוזיה עד אחז.
הרב כרמל גם מחבר שותף בשו"ת 'במראה הבזק' (על ארבעת חלקי השו"ע, עשרה חלקים).

מחיר לסט (3 כרכים)
160 ₪
משלוח בישראל – 50 ₪
לינק לרכישה
ניתן לאסוף גם ב'ארץ חמדה'

ארץ חמדה
ע"ר 580120780
רח' ברוריה 2, ירושלים
טל': 972-2-5371485 **Tel:**
info@eretzhemdah.org
www.eretzhemdah.org
Eretz Hemdah
2 Brurya St., Jerusalem